

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

SAVIVALDYBĖS INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ NAUDOJIMAS

2021 m. lapkričio 29 d. Nr. AP-6
Tauragė

Tauragės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagrindinė funkcija - prižiūrėti ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Kontrolės ir audito tarnyba, teikdama pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei.

Auditą atliko Beata Mockienė (grupės vadovė), Rasa Bartkutė.

Audito ataskaita pateikta Savivaldybės Merui, Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, Savivaldybės administracijai.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	3
SANTRAUKA	4
IŽANGA	9
AUDITO REZULTATAI	11
1. Informacinių technologijų plėtros planavimas tobulintinas	11
2. Savivaldybės administracijos informacinių technologijų valdymo problemos	12
2.1. Ne visos informacinės technologijos įsigyjamos ir naudojamos laikantis teisės aktų reikalavimų	12
2.2. Informacinių sistemų valdymo ir administravimo procesai tobulintini	13
2.3. Kompiuterinės įrangos ištekliai naudojami nepakankamai racionaliai	15
2.4. Pavaldžios įstaigos įdiegtas informacines sistemas naudoja nepakankamai maksimaliai	16
3. Mokymų ir informacinių sistemų priežiūros paslaugų vertinimas	18
3.1. Mokymų kokybė vertinama teigiamai, tačiau mokymų nepakanka	18
3.2. Informacinių sistemų naudojimo metu iškilusios problemos nesprendžiamos kompleksiskai	19
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	20
PRIEDAI	
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	22
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	23
3 priedas. Savivaldybės administracijos valdomos ir naudojamos informacinės sistemos	25

PAGRINDINIAI FAKTAI

PAGRINDINIAI FAKTAI

SANTRAUKA

Audito svarba

Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi viešojo administravimo principais, vienas iš jų – naujovių ir atvirumo permains¹. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas turi ieškoti naujų ir veiksmingų būdų, kaip geriau spręsti problemas, iškylančias vykdant viešąjį administravimą, taip pat nuolat tobulinti savo veiklą taikydamas pažangiausias metodus, modelius, technologijas, priemones ar gerosios patirties pavyzdžius.

Tauragės rajono savivaldybė veiklos tobulinimui įsodiegė ir naudoja 17 IS bei tvarkytojo teisėmis naudojami 27 IS ir registrais. IT vystymui ir įsigijimui 2019 m. buvo skirta 193,7 tūkst. Eur, 2020 m. – 173,0 tūkst. Eur, 2021 m. – 180,9 tūkst. Eur savivaldybės biudžeto lėšų.

Efektyvus IT valdymas padeda organizacijai optimizuoti darbą, teisingai valdyti resursus, tinkamai siekti užsibrėžtų tikslų. Siekdama įvertinti, ar informacinės technologijos yra valdomos ir naudojamos efektyviai, informacija apie savivaldybės informacines technologijas yra tiksli ir išsami. Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atliko šios srities auditą.

Savivaldybės administracija, siekdama veiklos viešumo ir skaidrumo bei skatindama domėjimąsi savivaldybėje vykstančiais finansų valdymo procesais, įdiegė pažangius metodus ir interneto svetainėje atvėrė biudžeto pajamų ir išlaidų duomenis, kuriuos galima stebėti realiu laiku². Kitas gerosios patirties pavyzdys – dalyvavimas Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros (MITA) kartu su LR Ekonomikos ir inovacijų ministerija paskelbtame konkurse gauti finansavimą GovTech sprendimo įsigijimui. Savivaldybės administracija parengė inovatyvų projektą „Centralizuota vaiko priėmimo į ugdymo įstaigas sistema“ ir laimėjo 53 tūkst. Eur finansavimą. Savivaldybės valdoma Centralizuota vaiko priėmimo sistema bus integruota su išorinėmis sistemomis ir registrais bei jos pagalba bus formuojama vaikų ugdymo perspektyva nuo vaiko gimimo iki patekimo į atitinkamas grupes/klases ar ugdymo įstaigas.

Tačiau informacinių technologijų valdymas turi ir problemų – nepakankamai dėmesio skiriama savivaldybės informacinių technologijų plėtros planavimui ir koordinavimui, informacinių technologijų administravimui, darbuotojų mokymui, neefektyvus įdiegtų informacinių sistemų modulių ir funkcionalumų naudojimas.

¹ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas Nr.VIII-1234, 3 str.

² <https://www.taurage.lt/savivaldybe/administracine-informacija/atviri-duomenys/>

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar efektyviai ir racionaliai naudojamos savivaldybės informacinės technologijos.

Pagrindiniai audito klausimai:

- Ar tinkamas IT plėtros planavimas?
- Ar IT valdymas ir naudojimas efektyvus?
- Ar mokymai ir teikiamos IS priežiūros paslaugos efektyvūs?

Audito subjektai:

Tauragės rajono savivaldybės administracija, seniūnijos, savivaldybės įstaigos, naudojančios informacines technologijas.

Audituojamas laikotarpis: 2019–2021 m. 1-10 mėn. Duomenų analizei ir vertinimui atlikti buvo panaudoti ir kitų laikotarpių duomenys.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir metodai aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (23 psl.). Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Išvados

1. IT plėtrai įgyvendinti planuojamos priemonės tik iš dalies prisideda prie savivaldybės deklaruojamų pokyčių, susijusių su IT sritimi, įgyvendinimo, t. y. planuojama IT priežiūra ir vystymas, tačiau nenumatyti kokybiniai ir kiekybiniai kriterijai, jų matavimo reikšmės, kurie leistų įvertinti pokyčių ir tikslų pasiekimą (1 skyrius).
2. Vėluojama paskelbti sudarytas viešųjų pirkimų sutartis, ne visi pirkimai įtraukti į Savivaldybės administracijos CVP IS skelbiamas pirkimų suvestines, nepakeitus sutarties sąlygų, įsigyta sutartyje nenumatytų prekių. Viešuosius pirkimus inicijuoja, organizuoja bei kontroliuoja sutarties vykdymą tie patys asmenys ir taip neužtikrinamas viešųjų pirkimų proceso vykdymo skaidrumas ir vidaus kontrolės sistemos veikimas (2.1 poskyris).
3. Sudarant IS diegimo ir priežiūros paslaugų sutartis, į 80 proc. sutarčių neįtrauktos sąlygos tiekėjams užtikrinti elektroninės informacijos duomenų saugą ir taip nesilaikyta IS saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklių³ 26.3 papunkčio reikalavimo (2.1 poskyris).
4. Informatikos skyrius, kuris formuoja savivaldybės politiką diegiant pažangias informacines ir telekomunikacines technologijas bei informacinę sistemą⁴, neturi bendros informacijos apie įdiegtų informacinių sistemų kiekį, parengtas specifikacijas, sudarytas sutartis, atliktus pakeitimus ir pan., kadangi sistemų administravimas neoficialiai priskirtas padalinių, naudojančių jas savo veikloje, kompetencijai ir informacija apie IS išskaidyta (2.2 poskyris).
5. Informatikos skyriaus darbuotojai netraukiami į programinės įrangos inventorizavimo procesą, todėl inventorizacija atliekama formaliai, neteikiami pasiūlymai nurašyti nenaudojamų IS (2.2 poskyris).
6. Netinkamai apskaitoje registruojamos IS papildomų modulių diegimo bei atnaujinimo išlaidos, nes dalis šių išlaidų nurašoma į sąnaudas, nedidinant apskaitoje užregistruoto nematerialiojo turto vertės (2.2 poskyris).
7. 2020 m. optimizavus švietimo įstaigų tinklą savivaldybės įdiegtomis IS naudojasi mažesnis įstaigų skaičius, tačiau sudarytos IS priežiūros paslaugų teikimo sutartys nepakeistos (2.2 poskyris).
8. Nepaskirti asmenys, materialiai atsakingi už kompiuterinės įrangos valdymą, todėl apskaitoje laiku neatnaujinama informacija apie turto judėjimą, atskirais atvejais neaiški kompiuterių eksploatavimo vieta, darbuotojams išėjus iš darbo nepatikslinama informacija apie kompiuterių naudotojus (2.3 poskyris).
9. Ne visi kompiuterinės įrangos įsigijimai racionalūs, nustatėme, kad 2021 m. I ketvirtį 9 įsigyti kompiuteriai nenaudojami, bendra jų vertė – 10,1 tūkst. Eur (2.3 poskyris).

³ Patvirtinta 2017-02-27 administracijos direktoriaus įsakymu Nr.5-225

⁴ Informatikos skyriaus nuostatai, patvirtinti 2020-11-16 administracijos direktoriaus įsakymu Nr.5-891.

10. Dokumentų valdymo sistema „Kontora“ biudžetinėse įstaigose ir seniūnijose naudojama neefektyviai – 48,7 proc. įdiegtų modulių ir taip neužtikrinamas savivaldybės veiklos gerinimo procesas dokumentų valdymo srityje. (2.4 poskyris).
11. Buhalterinėje programoje „Stekas-Alga“ įdiegtas personalo apskaitos modulis nepakankamai funkcionalus, 29 proc. pavaldžių įstaigų šiuo moduliu nesinaudoja (2.4 poskyris).
12. Mokymų kokybė vertinama teigiamai, tačiau mokymų metu pasigendama praktinių pavyzdžių, naujų darbuotojų supažindinimo su IS naudojimu (3.1 poskyris).
13. Suteiktų konsultacijų kokybę darbuotojai vertina teigiamai, tačiau kiekvieną mėnesį iškyla poreikis kreiptis į tiekėjus dėl konsultacijų ar klaidų taisymo ir tai rodo, kad problemos nesprenžiamos kompleksiskai, dalis tų pačių programos trūkumų sprendžiama pagal kiekvieną pateiktą užklausą atskirai, neištaisant sisteminės klaidos (3.2 poskyris).

Rekomendacijos

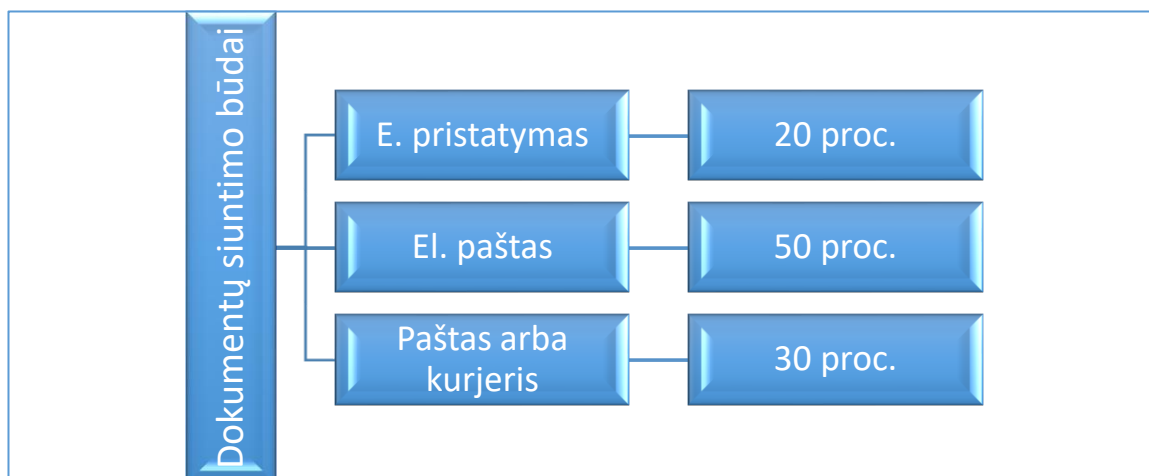
1. Siekiant įgyvendinti 2021-2030 m. Strateginiame plėtros plane numatytus pokyčius savivaldybės institucijų ir įstaigų organizaciniame lygmenyje, susijusius su IT sritimi, rekomenduojame savivaldybei nustatyti tinkamus IT plėtros vertinimo kriterijus ir siektinus rezultatus, apimančius ne tik įdiegtų IS priežiūrą ir atnaujinimą, bet ir efektyvesnį sistemų naudojimą (1 išvada).
2. Siekiant didinti viešųjų pirkimų procesų skaidrumą ir užtikrinti tinkamą viešųjų pirkimų procedūrų vykdymą bei vidaus kontrolės sistemos veikimą, rekomenduojame perskirstyti asmenų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procese atsakomybės sritis ir funkcijas (2 išvada).
3. Siekiant užtikrinti, kad informacija apie informacines sistemas būtų aktuali ir valdoma, numatyti priemonės, užtikrinančias šios informacijos (IS sąrašas, IS specifikacija, sudarytos priežiūros sutartys, atlikti IS pakeitimai ir pan.) atnaujinimą, tinkamą administravimą ir valdymą (3-4 išvados).
4. Užtikrinti, kad administracijos kompiuterinės įrangos ištekliai būtų naudojami pagal poreikį ir racionaliai, įsigijimus planuoti įvertinus turimą įrangą, paskirti asmenis, atsakingus už kompiuterinės įrangos valdymą, patikslinti apskaitos duomenis (5-9 išvados).
5. Didinti savivaldybėje įdiegtų informacinių sistemų valdymo ir naudojimo efektyvumą:
 - 5.1. sukurti reikiamus kontrolės mechanizmus, kurie užtikrintų visų įdiegtų IS modulių ir funkcionalumų naudojimą biudžetinėse įstaigose ir seniūnijose;
 - 5.2. įvertinti turimų informacinių sistemų įdiegtus funkcionalumus ir priimti sprendimus dėl jų atnaujinimo bei naudojimo;
 - 5.3. sistemingai vykdyti informacinių sistemų saugos ir naudojimo mokymus. (10-12 išvados).
6. Identifikuoti informacinėse sistemose pasikartojančias klaidas bei užklausas ir pareikalauti iš paslaugų teikėjų sisteminio funkcionalumo trūkumų ištaisymo (13 išvada).

IŽANGA

Tauragės rajono savivaldybė, gerindama viešojo valdymo procesus, siekia įgyvendinti organizacinėms valdymo struktūroms tobulinti, valdymo išlaidoms, veiklos procesams optimizuoti, kokybiškoms paslaugoms piliečiams ir verslo subjektams teikti skirtas priemones bei skatinti naujų pažangių, inovatyvių veiklos formų ir metodų diegimą, esamų įsisavinimą, viešųjų elektroninių paslaugų vartojimą⁵. Efektyvus informacinių technologijų valdymas padeda organizacijai optimizuoti darbą, teisingai valdyti resursus, tinkamai siekti užsibrėžtų tikslų.

Statistikos departamento skelbiamoje informacijoje apie informacinių technologijų naudojimą valstybės ir savivaldybių įstaigose⁶, 2020 m. pradžioje e. pristatymo sistemą dokumentams išsiųsti naudojo 89,7 proc. įstaigų, elektroninį paštą – 99,7 proc., paštu ar per kurjerį dokumentus siuntė 94,2 proc. įstaigų.

Tauragės rajono savivaldybės administracija dokumentams pateikti naudoja visus šiuos būdus⁷:

1 pav. Tauragės rajono savivaldybės dokumentų siuntimo būdų naudojimas 2020 m.

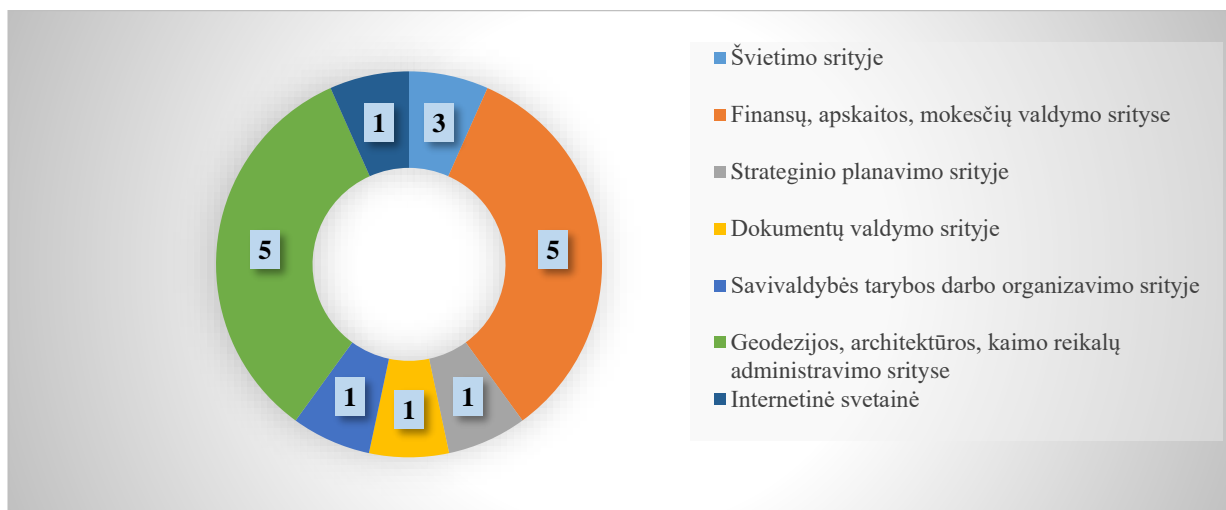
Savivaldybėje paslaugas galima gauti elektroniniu paštu, per interneto svetainę ir elektroninės valdžios vartus.

Savivaldybės administracija veiklos procesų ir paslaugų teikimo gerinimui įdiegė ir valdo 17 IS (žr. 3 priedą „Savivaldybės administracijos valdomos ir naudojamos informacinės sistemos“, 25 psl.) bei tvarkytojo teisėmis naudojami 27 IS ir registrais. Įsigytos IS naudojamos vidaus ir viešojo administravimo veiklai gerinti šiose srityse (2 pav.):

⁵ Savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas, patvirtintas 2021-01-27 TS Nr.1-30

⁶ <https://osp.stat.gov.lt/skaitmenine-ekonomika-ir-visuomene-lietuvoje-2020/elektronines-valdžios-paslaugos>;
<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=d88525f3-5f3b-4775-8efe-3bb5a3b7287c#/>

⁷ Tauragės rajono savivaldybės administracijos statistinė Informacinių technologijų naudojimo valstybės ir savivaldybių įstaigose ataskaita ITP-02

2 pav. Informacinių sistemų skaičius pagal savivaldybės veiklos sritis

IS tvarkomų duomenų konfidencialumą, prieinamumą, vientisumą ir tinkamą kompiuterizuotų darbo vietų bei kompiuterių tinklo įrangos funkcionavimą reglamentuoja IS duomenų saugos nuostatai⁸, IS administravimas, elektroninės informacijos tvarkymas ir IS veiklos tęstinumas planas nustatyti elektroninės informacijos saugos dokumentuose⁹. Vadovaujantis saugos nuostatų 15 p. saugos įgaliotinis 2019 m. organizavo IS rizikos vertinimą (vertinimą atliko išorės vertintojai¹⁰), kurio metu pateiktos rizikų vertinimo ir atitikties vertinimo ataskaitos su rekomendacijomis: 76 – dėl teisės aktų ir procedūrų tobulinimo IT srityje bei 39 – dėl rizikų mažinimo. Nustatėme, kad įgyvendinta tik apie 30 proc. numatytų vykdyti rekomendacijų, iš jų didžioji dalis turi būti įgyvendinta iki 2021-12-31.

Išankstinio tyrimo metu išvelgtos problemos dėl netinkamo IS valdymo ir administravimo, neefektyvaus sistemų naudojimo, todėl nuspręsta atlikti išsamesnį IT naudojimo vertinimą.

⁸ 2016-03-31 administracijos direktoriaus įsakymas Nr. 5-323 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės administracijos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“.

⁹ 2017-02-27 administracijos direktoriaus įsakymas Nr. 5-225 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės administracijos elektroninės informacijos saugos dokumentų patvirtinimo“.

¹⁰ Įsigyta informacinių sistemų rizikos vertinimo paslauga pagal 2019-12-02 sutartį Nr.51S-1208 (auditą atliko UAB „ATEA“), paslaugų vertė -8,7 tūkst. Eur.

AUDITO REZULTATAI

1. INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ PLĖTROS PLANAVIMAS TOBULINTINAS

1. Savivaldybės IT plėtra siejama su savivaldybėje teikiamų viešųjų paslaugų kokybės ir valdymo paslaugų gerinimu¹¹, diegiant informacines technologijas¹². Strateginiai prioritetai ir tikslai nustatomi ilgalaikės trukmės savivaldybės SPP, o įgyvendinimo priemonės ir rezultatai - strateginiuose veiklos ir metiniuose planuose.

2. 2019 – 2020 m. savivaldybės SVP kiekvienais metais numatomi pokyčiai savivaldybės institucijų ir įstaigų organizaciniame lygmenyje, susiję su IT sritimi - „Tobulinti savivaldybės administracijoje ir savivaldybei pavaldžiose įstaigose sukurtų ir įdiegtų informacinių valdymo sistemų veikimą ir didinti jų naudojimą“, tačiau jokie efektyvumo vertinimo kriterijai, kurie leistų įvertinti pokyčius dėl IS naudojimo didinimo ir tikslų pasiekimą, nenumatyti. 2021 m. SVP vertinimo kriterijų pavadinimai nurodyti, tačiau reikšmės – ne.

Netinkamai planuojamas 04.01 programos „Savivaldybės valdymo programa“ įgyvendinimas IT srityje

<i>Planuojamas pokytis</i>	<i>04.01 programos tikslas</i>	<i>Uždavinys</i>	<i>Priemonė</i>	<i>Vertinimo kriterijus</i>	<i>Siektini rezultatai</i>
<i>Tobulinti savivaldybės administracijoje ir savivaldybei pavaldžiose įstaigose sukurtų ir įdiegtų informacinių valdymo sistemų veikimą ir didinti jų naudojimą.</i>	<i>Siekti efektyvaus ir skaidraus, visuomenės poreikius atitinkančio valdymo</i>	<i>Taikyti viešojo administravimo ir valdymo gerinimo priemones, siekiant padidinti savivaldybės veiklos efektyvumą</i>	<i>Veiklos tobulinimo priemonių įgyvendinimas, informacinių technologijų priežiūra ir vystymas (04.01.04.02)</i>	<i>2019-2020 m. kriterijus: Veiklos tobulinimo priemonių taikymas</i>	<i>Nenumatyti</i>
				<i>2021 m.: 1. Veiklos tobulinimo priemonių taikymas (Vienetai per metus) 2. Informacinių sistemų priežiūra ir vystymas (Vienetai per metus). 3. Kompiuterinių darbo vietų priežiūra (Vienetai per metus).</i>	<i>Nenumatyti</i>

3. Savivaldybės strateginiuose veiklos planuose vidinių aplinkos veiksnių, susijusių su IS, vertinimas formalus, todėl pateikiama pasenusi informacija apie valdomas IS, nevertinama įdiegtų informacinių sistemų nauda.

¹¹ Savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas, patvirtintas 2021-01-27 TS Nr.1-30, 3.1. tikslas, 3.1.6 uždavinys.

¹² Savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas, patvirtintas 2021-01-27 TS Nr.1-30 3.1.6.2. priemonė „Optimizuoti savivaldybės įstaigose teikiamas bendrąsias funkcijas jas centralizuojant bei diegiant modernius IT įrankius“

2. SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ VALDYMO PROBLEMOS

Atlikdami auditą laikėmės nuostatos, kad savivaldybės IT (informacinės sistemos, kompiuterinė įranga) efektyviai valdomos ir naudojamos tada, kai:

- įsigyjamo turto procedūros atitinka viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas;
- IS naudotojams suteiktos teisės ir nustatytos naudojimo procedūros;
- nustatyti reikalavimai, užtikrinantys duomenų valdymą, elektroninės informacijos duomenų saugą;
- įsigytos IT įtrauktos į apskaitą ir inventorizuotos;
- kompiuteriniai ištekliai įsigijami pagal poreikį ir naudojami racionaliai;
- visi įdiegti IS moduliai ir funkcionalumai naudojami efektyviai.

Vertinome 5 atrinktas informacines sistemas, kuriomis naudojasi 100 ir daugiau naudotojų¹³.

2.1. Ne visos informacinės technologijos įsigyjamoms ir naudojamoms laikantis teisės aktų reikalavimų

4. Įsigyjant IS diegimo, priežiūros paslaugas viešųjų pirkimų procedūros atliktos pagal VPĮ ir savivaldybės teisės aktų nuostatas, išskyrus tai, kad vėluojama paskelbti sudarytas viešųjų pirkimų sutartis, ne visi pirkimai įtraukti į savivaldybės patvirtintus viešųjų pirkimų planus ar suvestines, nepakeitus sutarties sąlygų įsigytos sutartyje nenumatytos prekės bei neužtikrinamas viešųjų pirkimų proceso vykdymo skaidrumas ir vidaus kontrolės sistemos veikimas, kai pirkimus inicijuoja, organizuoja bei kontroliuoja sutarties vykdymą tie patys asmenys.

VPĮ ir savivaldybės teisės aktų nuostatų nesilaikymo pavyzdžiai

- VPĮ 86 str. 9 p. ir 3 atvejais iš 5 sudarytos sutartys¹⁴ CVP IS paskelbtos vėliau nei per 15 dienų nuo pirkimo sutarties sudarymo;
- DVS „Kontora“ ir Strateginio planavimo sistemos modulio SPS diegimo ir priežiūros paslaugos neįtrauktos į Savivaldybės administracijos skelbiamas CVP IS pirkimų suvestines¹⁵.
- Įsigyjant Neformaliojo švietimo ir elektroninio mokinio pažymėjimo valdymo sistemos diegimo darbus¹⁶, sistemos diegimo eigoje iškilo poreikis padidinti nešiojamų įrenginių ir kortelių skaičių, sutarties sąlygos nepakeistos. Sutarties kaina dėl papildomų įdiegimų išaugo 4,7 tūkst. Eur (sutartis sudaryta 36 mėn.), nesilaikyta LR Viešųjų pirkimų įstatymo 89 str.2 d. reikalavimo dėl sutarties nuostatų keitimo jos galiojimo laikotarpiu. Be to, pagal tą pačią sutartį 2020-10-20 įsigyta 12 telefonų Samsung Galaxy Xcover 4s (bendra vertė 2,9 tūkst. Eur), sutartyje šios prekės nenumatytos.

¹³ Auditui atrinktos 5 IS: DVS „Kontora“ su papildomu moduliu („Deka pirkimai“), Finansų, apskaitos ir biudžeto valdymo IS FAVS, Strateginio planavimo ir programinio biudžeto IS „SPS“, Elektroninio mokinio pažymėjimo valdymo sistema, darbo užmokesčio IS „Stekas-Alga“.

¹⁴ 2018-05-07 sutartis Nr. 51S-481, 2019-03-04 sutartis Nr.51S-230, 2020-06-12 sutartis Nr.51S-525.

¹⁵ Pirkimų suvestinė – perkančiosios organizacijos parengta informacija apie visus biudžetinėmis metais planuojamus vykdyti pirkimus, įskaitant mažos vertės pirkimus (VP aprašo, patvirtinto 2017-08-21 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 5-1026, 2 p.).

¹⁶ Pagal 2019-02-21 sistemos diegimo ir priežiūros paslaugų sutartį Nr.51S-198, sudarytą su UAB „UCS BALTIC“

5. Savivaldybės administracijos vidaus kontrolės įgyvendinimo tvarkos apraše¹⁷ nurodyta, kad „Savivaldybės administracijos veikla organizuojama taip, kad būtų tinkamai atskirtos darbuotojų funkcijos, stengiantis užtikrinti galimų interesų konfliktų, sukčiavimo, korupcijos apraiškų, tyčinių klaidų bei kitų neteisėtų veikų pasireiškimų tikimybės sumažinimą ir (arba) fiksavimą laiku“, tačiau ne visais atvejais atsakomybės ir funkcijos nustatomos ir paskirstomos tinkamai. Nustatyta atvejų, kai Viešųjų pirkimų iniciatoriaus ir organizatoriaus pareigas vykdantys asmenys¹⁸ paskirti atsakingais ir už sutarčių vykdymo kontrolę¹⁹. Savivaldybės Finansų kontrolės taisyklėse²⁰ nustatyta, kad viešųjų pirkimų vykdytojai yra atsakingi už sutarčių einamąją kontrolę. Antikorupciniu požiūriu šių procesų skaidrumui didinti turėtų būti užtikrinamas viešųjų pirkimų inicijavimo, organizavimo ir priežiūros funkcijų atskyrimas. Specialiųjų tyrimų tarnybos tikrinimo ataskaitose nurodoma, kad neužtikrinus šio atskyrimo, susidaro didesnės galimybės piktnaudžiauti vykdant minėtas funkcijas, pavyzdžiui: atsiranda mažai kontroliuojama galimybė tariamam ar „proteguojamam“ prekių, paslaugų ar darbų poreikiui formuoti ir neskaidriai šį poreikį patenkinti ar pan.

6. Sudarant IS priežiūros paslaugos sutartis ne visais atvejais laikomasi IS saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklių²¹ 26.3 papunkčio reikalavimo į paslaugų teikimo sutartis įtraukti nuostatą dėl elektroninės informacijos duomenų saugos (iš 5 patikrintų sutarčių, tik 1 sutartyje dėl DVS „Kontora“ diegimo įtraukta ši nuostata).

7. Nustatėme, kad nesilaikoma nustatytų terminų dėl priegų dirbti su IS suteikimo ir panaikinimo (priegos suteikiamos darbuotojui dar nepradėjus dirbti arba panaikinamos vėliau nei pasibaigia darbo santykiai), todėl didėja neteisėto duomenų panaudojimo ar praradimo rizika.

2.2. Informacinių sistemų valdymo ir administravimo procesai tobulinti

8. Savivaldybės administracijos naudojamų IS ir registrų sąrašas (toliau - IS sąrašas) nurodytas IS veiklos tęstinumo plano²² 1 priede. IS sąrašė įrašyti 27 informacinės sistemos posistemės ir registrai, iš jų 6 IS, kurias Savivaldybės administracija naudoja valdytojo teisėmis. Įvertinę sudarytų sutarčių skaičių ir apskaitos informaciją, nustatėme, kad Savivaldybės administracija įsigijo ir valdo 17 IS. IS veiklos tęstinumo plano 1 priede pateiktas IS sąrašas neatnaujintas ir neatitinka savivaldybės įsigytų ir valdomų IS sąrašo. Savivaldybės valdomos IS naudojamos šių sričių funkcijų vykdymui: švietimo, finansų valdymo, apskaitos, žemės mokesčio apskaičiavimo, strateginio planavimo,

¹⁷ Patvirtintas 2021-02-26 administracijos direktoriaus įsakymas Nr. 5-136 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo Tauragės rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 14 p.

¹⁸ Pirkimų iniciatorių ir organizatorių sąrašas patvirtintas 2021-10-21 administracijos direktoriaus įsakymu Nr.5T-505 (ankstesnis- 2020-05-27 Nr.5T-155)

¹⁹ 2018-05-07 sutartis Nr.51S-481, 2019-02-21 sutartis Nr.51S-198

²⁰ Patvirtinta 2011-05-11 administracijos direktoriaus įsakymu Nr.5-531, 29.3, 33 p.

²¹ Patvirtinta 2017-02-27 įsakymu Nr.5-225

²² Patvirtinta 2017-02-27 įsakymu Nr.5-225

dokumentų valdymo, tarybos darbo organizavimo, geodezijos, architektūros, kaimo reikalų administravimo.

9. Savivaldybės administracijos Informatikos skyrius²³ formuoja savivaldybės politiką diegiant pažangias informacines ir telekomunikacines technologijas bei plėtoja bendrą informacinę sistemą, administruoja kompiuterių tinklus, koordinuoja duomenų bazių veiklą, kontroliuoja jų apsaugą, tačiau IS administravimas neoficialiai priskirtas padalinių, naudojančių jas savo veikloje, kompetencijai, todėl Informatikos skyrius neturi bendros informacijos apie įdiegtų informacinių sistemų kiekį, parengtas specifikacijas, sudarytas sutartis, atliktus pakeitimus ir pan.

10. Informatikos skyriaus darbuotojai neįtraukiami į programinės įrangos inventorizavimo procesą, todėl inventorizacija atliekama formaliai, inventorizavimo apybrašuose²⁴ pateikiamų IS pavadinimai nesuderinti ir skiriasi su skelbiamais kituose dokumentuose²⁵, neteikiami pasiūlymai nurašyti nenaudojamų IS (DVS, „Webpartner“, Klientų eilių valdymo programinė įranga „Vienas langelis“).

Pokyčiai audito metu:

- audito metu neveikiančios IS buvo pripažintos netinkamomis bei nurašytos²⁶;
- į inventorizacijos komisiją įtrauktas Informatikos skyriaus specialistas²⁷.

11. Netinkamai apskaitoje registruojamos IS papildomų modulių diegimo bei atnaujinimo išlaidos, nes dalis šių išlaidų nurašoma į sąnaudas, nedidinant apskaitoje užregistruoto nematerialiojo turto vertės. Nustatėme, kad 2018 - 2020 m. diegiant ar atnaujinant informacines sistemas, nepadidinta turto vertė ir sąnaudomis pripažinta 6,6 tūkst. Eur patirtų išlaidų:

Nematerialaus turto registravimo apskaitoje pavyzdžiai

- 2007-09-17 apskaitoje užregistruota įsigyta DVS „Kontora“²⁸, kuri 2018 m. buvo atnaujinta pagal 2018-05-07 sutartį Nr.51S-481²⁹ (sutartyje numatyta, kad atliekami diegimo ir konfigūravimo darbai, kurių vertė 2,20 Eur); vėlesniais laikotarpiais (2019 - 2020 m.) įdiegti du papildomi moduliai – „PDF-LT elektroninių dokumentų rengimas ir valdymas“ ir „Deka pirkimai“, kurie apskaitoje užregistruoti atskirai, t. y. nepadidinta turimo turto vertė, o sukurtas atskiras nematerialusis turtas „Dokumentų valdymo sistemos „Kontora“ naujas modulis „DEKA pirkimai“. Be to, dalis modulio „PDF-LT elektroninių dokumentų rengimas ir valdymas“ diegimo vertės (1,7 tūkst. Eur) buvo pripažinta sąnaudomis.
- IS „Tauragės sporto patalpų nuomos sistema“³⁰ neįtraukta į apskaitą kaip atskiras turto vienetas ir nepadidinta interneto svetainės vertė, o įdiegimo išlaidos (1,6 tūkst. Eur) apskaitytos sąnaudų straipsnyje.

²³ Informatikos skyriaus nuostatai, patvirtinti 2020-11-16 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 5-891.

²⁴ Inventorizavimo aprašas-sutikrinimo žiniaraštis Nr.2020/11

²⁵ IS veiklos tęstinumo plano 1 priede pateiktas IS sąrašas, savivaldybės 2021-20203 m. strateginis veiklos planas, patvirtintas 2021-01-27 TS Nr.1-1.

²⁶ 2021-10-04 administracijos direktoriaus įsakymas Nr.5T-476 „Dėl ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti, jo nurašymo ir likvidavimo“.

²⁷ 2021-10-11 administracijos direktoriaus įsakymas Nr.5T-484 „Dėl inventorizacijos komisijos sudarymo ir inventorizacijos atlikimo“.

²⁸ Pavadinimas apskaitoje „Dokumentų skenavimo „Kontora“ techninė ir programinė įranga (sena)“

²⁹ Sutarties 1 p.

³⁰ Įdiegta 2018 m. vasario mėn. pagal 2017-11-10 sutartį Nr.51S-953 (sukurta interneto svetainės posritis sportas.taurage.lt).

- 2019 m. atnaujinus GeoMAP2015 ir GIS GeoMap, padidintos programinių įrangų vertės³¹, tačiau 2020-12-15 tai pačiai įmonei apmokėta 1,3 tūkst. Eur suma už vėlesnius atnaujinimus įtraukta į sąnaudas.
- pagal 2018-01-29 sutartį Nr.51S-87 įsigytos 2 licencijos, kurios neapskaitytos kaip nematerialusis turtas (vertė 0,2 tūkst. Eur). Nesutampa sutarties ir PVM sąskaitos faktūros informacija apie įsigytas prekes³².
- Biudžeto apskaitos programoje „Winbiudžetas“ įdiegtas papildomas modulis „Strateginio planavimo sistema (SPS)³³, kurio vertė 1,8 tūkst. Eur pripažinta sąnaudomis.

Pokytis audito metu. Pagal 2020-07-28 sutartį Nr.51S-662 įdiegtas DVS „Kontora“ papildomas modulis „PDF-LT elektroninių dokumentų rengimas ir valdymas“ ir įdiegta integracija su Microsoft Office Word, sutarties kaina 7,5 tūkst. Eur. 1,7 tūkst. Eur buvo pripažinta sąnaudomis. Audito metu atliktas atitaisymas ir šia suma padidinta nematerialiojo turto vertė.

12. 2020 m. optimizavus švietimo įstaigų tinklą savivaldybės įdiegtomis IS naudojami mažesnis įstaigų skaičius, tačiau sudarytos IS priežiūros paslaugų teikimo sutartys neatnaujintos:

- DVS „Kontora“ priežiūra faktiškai vykdoma 35 pavaldžiose įstaigose, pagal sutartį – 41;
- pagal Neformaliojo švietimo ir elektroninio mokinio pažymėjimo valdymo sistemos diegimo priežiūros sutartį³⁴ įdiegtos ir prižiūrimos 26 darbo vietos, po įstaigų reorganizacijos 1 iš šių įstaigų buvo panaikinta.

2.3. Kompiuterinės įrangos ištekliai naudojami nepakankamai racionaliai

13. Pagal ilgalaikio turto sąrašą³⁵ vienam Savivaldybės administracijos darbuotojui (įskaitant ir tarybos narius) tenka po 2 kompiuterius, tačiau kyla abejonių, ar visi kompiuteriai yra naudojami³⁶. Kompiuterinės įrangos įsigijimai neracionalūs, nustatėme, kad 2021 m. I ketvirtį 9 įsigyti kompiuteriai audito atlikimo metu nebuvo naudojami, bendra jų vertė – 10,1 tūkst. Eur.

14. Ilgalaikio turto apskaitos kortelėse už kompiuterinę įrangą atsakingu nurodytas Bendrojo ir civilinės metrikacijos skyriaus specialistas, tačiau faktiškai šio turto priežiūrą, perdavimo naudotojams koordinavimą vykdo Informatikos skyrius. Pažymėtina, kad nėra nustatyta procedūra kaip pateikiama informacija Centralizuotos buhalterijos skyriui apie šio turto judėjimą įstaigos viduje, todėl kai kuriais atvejais apskaitoje nėra tikslios informacijos apie kompiuterių eksploatavimo vietą, darbuotojams išėjus iš darbo nepatiksinti kompiuterių naudotojai. Informacijos trūkumas apsunkina inventorizacijos procedūrų vykdymą, gali būti neužtikrinama pakankama kompiuterių apsauga.

³¹ 2019-12-10 su UAB „Infoera“ sudaryta su sutartis Nr. 51S-1229, sutarties vertė - 4,3 tūkst. Eur

³² Sutarties 2 p. numatyta, kad perkamos licencijos, tačiau 2019-08-30 PVM sąskaitoje faktūroje ACE1 Nr.03139 nurodyta, kad įsigijama licencijų prenumerata.

³³ 2021-03-23 diegimo ir priežiūros sutartis Nr. 51S – 224, paslaugos teikėjas UAB „Eksitonas Business Solutions“.

³⁴ 2019-02-21 sistemos diegimo ir priežiūros paslaugų sutartis Nr.51S-198, paslaugos teikėjas UAB “UCS BAL TIC”.

³⁵ Suformuotas NAVISION programoje, buhalterinė sąskaita Nr. 1208201.

³⁶ 22 proc. apskaitoje užregistruotų kompiuterių yra senesni nei 7 metai, seniausi kompiuteriai buvo įsigyti 2006 – 2007 metais.

Nepakankama informacija apie kompiuterinės įrangos naudotojus

- nešiojamo kompiuterio (inv. Nr.148741) eksploatacijos vieta – Dariaus ir Girėno g. 12, Tauragė, padalinys- Vaikų teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, kuri nėra Savivaldybei pavaldi įstaiga);
- nešiojamų kompiuterių (inv. Nr.148786, 120820198) naudotojai Savivaldybės administracijoje nebedirba, tačiau apskaitoje informacija neatnaujinta;
- 21 vnt. stacionarių kompiuterių (inv. Nr. 141526 (1-20) perduoti panaudos pagrindais Tauragės rajono savivaldybės Viešajai bibliotekai, apskaitos registruose nurodytas atsakingas asmuo šioje įstaigoje nebedirba.

2.4. Pavaldžios įstaigos įdiegtas informacines sistemas naudoja nepakankamai maksimaliai

15. Audito metu vertinome 5 informacinių sistemų įdiegtų modulių naudojimą. Pagal atliktos apklausos duomenis³⁷ nustatėme, kad Savivaldybės administracijoje ir pavaldžiose įstaigose neužtikrinamas šių įdiegtų informacinių sistemų naudojimas:

- Finansų ir apskaitos valdymo sistemos modulių naudojimas siekia 76,5 proc.;
- buhalterinės programos „Stekas-Alga“ – 72,5 proc.;
- dokumentų valdymo sistema „Kontora“ – 48,7 proc.

Informacinių sistemų naudojimo duomenys pateikiami 1 lentelėje:

1 lentelė. Apklausos rezultatai dėl IS naudojimo

Informacinė sistema	Apklausos rezultatai
DVS „Kontora“	DVS „Kontora“ dokumentų modulį naudoja 57,1 proc. seniūnijų ir pavaldžių įstaigų, sutarčių modulį – 29 proc., sąskaitų faktūrų modulį – 9,7 proc.
FAVS	<ul style="list-style-type: none"> • Tėvų įnašų apskaitos modulių ugdymo įstaigos naudoja 100 proc. • Nekilnojamo turto apskaitos modulis dėl nepakankamo funkcionalumo Savivaldybės administracijoje naudojamas iš dalies. • Biudžeto ataskaitų modulis integruotas su Finansų, apskaitos ir biudžeto valdymo IS „Winbiudzetas“ (Finnet), į kurį duomenys perkeliama automatiškai, tačiau Savivaldybės administracijos Centralizuotos buhalterijos skyrius duomenis perkelia rankiniu būdu.
„Stekas-Alga“	Personalo apskaitai skirtų modulių nenaudoja 10 įstaigų.

16. Savivaldybės administracija 2018 m. visose biudžetinėse įstaigose ir seniūnijose centralizuotai įdiegė DVS „Kontora“, nupirko paslaugą šios IS priežiūrai³⁸ ir už visas įstaigas sumoka mėnesinį mokestį. Pradiniame etape praversti IS administratorių ir vartotojų mokymai, tačiau nepakankamai koordinuojamas procesas ir neužtikrinama kontrolė bei priežiūra, kad įdiegta IS būtų pilnai naudojama visuose subjektuose. Ankstesnių auditų metu atkreipėme Savivaldybės administracijos dėmesį, kad subjektuose dokumentų apskaitai ir valdymui menkai naudojami DVS „Kontora“ funkcionalumai.

Pažymėtina, kad šiais metais Administracijos direktorius nurodė³⁹ seniūnams užtikrinti, kad nuo 2021 m. pradžios IS būtų registruojami visi dokumentai. Tačiau įdiegti moduliai pilnai

³⁷ Apklaustos 26 biudžetinės įstaigos ir 8 seniūnijos.

³⁸ Sudaryta sutartis su UAB „Nevda“, 2019-09-02 Nr.51S-909.

³⁹ 2021-01-15 įsakymas Nr. 5-25 „Dėl duomenų suvedimo į dokumentų valdymo sistemą „Kontora“

ne naudojami, naudojimo lygis seniūnijose – 65,3 proc., o pavaldžiose įstaigose dar žemesnis ir sudaro 43 proc. (2 lentelė):

2 lentelė. DVS „Kontora“ įdiegtų modulių naudojimo lygis

DVS „Kontora“ moduliai	Įstaigos, naudojančios modulius*		Iš jų – seniūnijos		Pavaldžios įstaigos	
	Įstaigų vnt.	sk. proc.	Įstaigų sk. vnt.	Proc. tarp seniūnijų	Įstaigų sk. vnt.	Proc. tarp pavaldžių įstaigų
Bendras visų modulių naudojimo lygis:		48,7	X	65,3	X	43,0
Iš jų:	Vidurkis- 18	57,1	Vidurkis- 6	78,6	Vidurkis- 11	49,7
1. Dokumentų modulis:						
1.1. Gauti dokumentai	31	100,0	8	100,0	23	100,0
1.2. Siunčiami dokumentai	31	100,0	8	100,0	23	100,0
1.3. Vidaus dokumentai	22	71,0	7	87,5	15	65,2
1.4. Protokoliai	8	25,8	6	75,0	2	8,7
1.5. Pavedimai	8	25,8	5	62,5	3	13,0
1.6. Veiklos įsakymai	13	41,9	5	62,5	8	34,9
1.7. Personalo įsakymai	11	35,5	5	62,5	6	26,1
2. Sutarčių modulis	9	29,0	3	37,5	6	26,1
3. Sąskaitų faktūrų modulis	3	9,7	0	0	3	13,0

*Didžiausias įstaigų skaičius-31, iš jų- 8 seniūnijos, 23 – pavaldžios įstaigos

17. Neefektyviai naudojant DVS „Kontora“ nemažėja išteklių, skiriami kanceliarinėms reikmėms, pašto paslaugoms, neoptimizuojami įstaigos veiklos procesai. Statistikos departamentui pateiktoje ataskaitoje⁴⁰ buvo nurodyta, kad e. pristatymo sistema naudojama mažiau nei pašto ar kurjerio paslaugomis. Apklauso metu įstaigos nurodė pagrindinę šios IS nesinaudojimo priežastį – mokymų trūkumą. Manome, kad tai nėra pagrindinė priežastis, nes:

- centralizuotai įdiegus DVS „Kontora“ nebuvo paskirtas atsakingas IS naudojimo pažangos stebėsenai vykdyti;
- Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių, kuriojančių pavaldžias įstaigas, vadovai taip pat nevykdė stebėsenos ir nekoordinavo šios srities;
- maža seniūnų ir biudžetinių įstaigų vadovų iniciatyva dėl IS naudojimo dokumentų apskaitos ir valdymo procesams modernizuoti.

Pažymėtina, kad už dokumentų valdymo organizavimą tiesiogiai atsakingi įstaigų vadovai⁴¹.

18. Buhalterinėje programoje „Stekas-ALGA“ įdiegti darbo užmokesčio apskaitos, personalo apskaitos ir darbo laiko apskaitos moduliai. Darbo laiko apskaitos ir personalo apskaitos modulių

⁴⁰ Tauragės rajono savivaldybės administracijos statistinė Informacinių technologijų naudojimo valstybės ir savivaldybių įstaigose ataskaita ITP-02 2020 m. sausio 1 d. būklei, pateikta 2020-03-18.

⁴¹ Archyvų įstatymo 10 str. 1 dalis „Valstybės ar savivaldybės institucijos, įstaigos ar įmonės veiklos dokumentai turi būti efektyviai valdomi ir prieinami jos pačios ir kitų asmenų poreikiams tenkinti, apsaugoti nuo sugadinimo, praradimo, neteisėto naudojimo, pakeitimo, sunaikinimo. Už valstybės ar savivaldybės institucijos, įstaigos ar įmonės dokumentų valdymo organizavimą teisės norminių aktų nustatyta tvarka atsako tos institucijos, įstaigos ar įmonės vadovas ar kitas tos institucijos, įstaigos ar įmonės įgaliotas asmuo.“

ne naudoja 10 įstaigų. Programos administratoriais paskirti Informatikos ir Finansų skyriai⁴², tačiau šie skyriai nevykdo personalo valdymo funkcijų ir nekontroliuoja darbo laiko ir personalo apskaitos modulių panaudojimo. Savivaldybės administracija personalo apskaitą vykdo valstybės tarnautojų registre „VATARAS“, todėl duomenų į buhalterinę programą „Stekas-Alga“ papildomai vesti netikslinga. Apklaustos metu įstaigos pateikė pastabas, kad trūksta mokymų darbui su programa, trūksta papildomų integracijų tarp modulių. Įstaigos pateikė programoje suformuotų personalo dokumentų (įsakymų) pavyzdžius, kurių turinys neatitinka teisės aktų rengimo rekomendacijų nuostatų.⁴³ Siekiant, kad dokumentų valdymas būtų vykdomas DVS „Kontora“, reikėtų peržiūrėti sistemose įdiegtus funkcionalumus ir atsisakyti besidubliuojančių funkcionalumų.

Kiti pastebėjimai:

- audito metu buvo priimtas sprendimas išsiaiškinti problemas dėl Finansų ir apskaitos valdymo sistemos Nekilnojamo turto modulio ir teikti pasiūlymus IS prižiūrinčiai įmonei dėl modulio funkcionalumų tobulinimo.
- Be nustatytų problemų, paminėtini ir gerosios patirties pavyzdžiai:
- Savivaldybės administracija, siekdama veiklos viešumo ir skaidrumo bei skatindama domėjimąsi savivaldybėje vykstančiais finansų valdymo procesais, įdiegė pažangius metodus ir interneto svetainėje atvėrė biudžeto pajamų ir išlaidų duomenis, kuriuos galima stebėti realiu laiku;
- Savivaldybės administracija dalyvavo Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros (MITA) kartu su LR Ekonomikos ir inovacijų ministerija paskelbtame konkurse dėl finansavimo GovTech sprendimo įsigijimui, kurio metu pateikė inovatyvų projektą „Centralizuota vaiko priėmimo į ugdymo įstaigas sistema“ ir laimėjo 53 tūkst. Eur finansavimą. Lėšos bus panaudotos savivaldybės valdomos Centralizuotos vaiko priėmimo sistemos integravimui su išorinėmis sistemomis ir registrais bei jos pagalba bus formuojama vaikų ugdymo perspektyva nuo vaiko gimimo iki patekimo į atitinkamas grupes/klases ar ugdymo įstaigas.

3. MOKYMŲ IR INFORMACINIŲ SISTEMŲ PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ VERTINIMAS

3.1. Mokymų kokybė vertinama teigiamai, tačiau mokymų nepakanka

19. Savivaldybės administracijoje mokymų planai nerengiami, mokymų IT srityje temos ir mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius nustatytas iš 2019 – 2021 m. kvalifikacijos tobulinimo ataskaitų⁴⁴. Ataskaitų duomenimis, 2019 m. vyko mokymai kibernetinio saugumo klausimais, kuriuose dalyvavo 35,8 proc. darbuotojų. Atsižvelgiant į tai, kad 2020 – 2021 m. išoriniai mokymai,

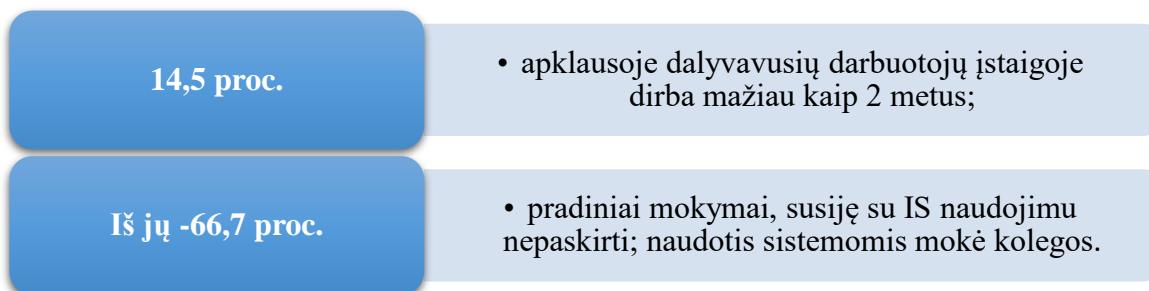
⁴² 2014-11-12 Nr. 5-1128 „Dėl finansų apskaitos valdymo sistemos „Microsoft Dynamics NAV“ ir darbo užmokesčio programos „Stekas“ administravimo ir apskaitos procedūrų vykdymo, naudojant šias sistemas, tvarkos aprašų patvirtinimo“.

⁴³ Patvirtinta 2013-12-13 LR teisingumo ministro įsakymu Nr.1R-298

⁴⁴ Pateiktos per Valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą (VATIS).

IT srityje nevyko, likusi darbuotojų dalis nėra išklausiusi kibernetinio saugumo⁴⁵ ar IS duomenų saugos mokymų⁴⁶. Tai patvirtino ir Savivaldybės administracijos ir pavaldžių įstaigų darbuotojai audito metu vykdytos apklausos metu, kuriems buvo pateikta anketa dėl mokymų vertinimo – 51,6 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų nurodė, kad 2020-2021 m. nedalyvavo mokymuose, susijusiuose su IS naudojimu.

20. Naujai į darbą priimti darbuotojai pasigenda mokymų, susijusių su IS naudojimu veikloje:

3 pav. Naujų darbuotojų apmokymas dirbti su IS

90 proc. mokymuose dalyvavusių darbuotojų mokymų kokybę įvertino teigiamai, tačiau pateikė ir pastabų dėl mokymų gerinimo.

Mokymų gerinimui pateikti pasiūlymai

- naujiems darbuotojams įvesti adaptacijos laikotarpį, kurio metu būtų apmokyti dirbti su IS ir kitomis priemonėmis;
- siūloma mokymus dėl visų IS naudojimo organizuoti periodiškai, kadangi mokymai dažniausiai organizuojami darbo su IS pradžioje, kai dar vartotojai nepakankamai susipažinę su programa, o problemos iškyla dirbant;
- atsisakyti teorinių mokymų, mokymų metu pageidaujama daugiau praktinių pavyzdžių (ypač darbui su DVS „Kontora“); organizuoti mokymus, kuriuose būtų galima pasibandyti dirbti testinėje aplinkoje;
- atliktus programų patobulinimus, apie tai turėtų būti informuojami darbuotojai.

3.2. Informacinių sistemų naudojimo metu iškilusios problemos nesprenžiamos kompleksiskai

21. Savivaldybės IS priežiūros paslaugos perkamos iš paslaugų teikėjų, sudarytos 9 sutartys, kurių metinė suma 97,0 tūkst. Eur. Pagal 8 sutartis mokama fiksuota mėnesinė įmoka, o už Finansų ir apskaitos valdymo sistemos priežiūrą – pagal faktiškai suteiktų konsultacijų, išspręstų problemų kiekį⁴⁷. 54,8 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų nurodė, kad kreipiasi į IS aptarnaujančias įmones dėl klaidų taisymo, konsultacijų suteikimo. Konsultacijų kokybė vertinama teigiamai (labai gerai – 31,7 proc., gerai – 46,3 proc.). Likusi dalis (22 proc.) apklaustųjų konsultacijų kokybę įvertino patenkinamai, teigiama, kad konsultantų sugaištas laikas neatitinka suteiktų paslaugų kokybės, konsultantams nepakanka kompetencijos konsultuojamais klausimais, laiku nereaguojama į pateiktus

⁴⁵ Vienas iš valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo prioritetų, nustatytų 2018-11-28 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr.1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“.

⁴⁶ Nesilaikoma IS duomenų saugos nuostatų, patvirtintų Savivaldybės administracijos direktoriaus 2016-03-31 įsakymu Nr. 5-323, 38 p.

⁴⁷ Priežiūrą vykdo UAB „Columbus Lietuva“ pagal 2020-06-12 sutartį Nr.51S-525, vienos valandos priežiūros ir konsultavimo paslaugų teikimo kaina su PVM – 49,85 Eur.

paklausimus. Iš pateiktų darbų atlikimo aktų dėl FAVS paslaugų⁴⁸ nustatyta, kad kiekvieną mėnesį iškyla poreikis kreiptis į tiekėjus dėl pasikartojančių problemų sprendimo.

Pasikartojančių problemų dėl FAVS naudojimo pavyzdys

Dėl netinkamai veikiančio tėvų įnašų apskaitos modulio ugdymo įstaigos kreipėsi į tiekėją keletą kartų dėl panašių problemų sprendimo; 2020 m. gruodžio ir 2021 m. sausio-rugsėjo mėnesiais už šių problemų sprendimą Savivaldybės administracija sumokėjo 1,8 tūkst. Eur.

Darytina išvada, kad iškilusios problemos nesprenžiamos kompleksiskai, dalis tų pačių programos trūkumų sprendžiama pagal kiekvieną pateiktą užklausą atskirai, neištaisant sisteminės klaidos.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Siekiant įgyvendinti 2021-2030 m. Strateginiame plėtros plane numatytus pokyčius savivaldybės institucijų ir įstaigų organizaciniame lygmenyje, susijusius su IT sritimi, rekomenduojame Savivaldybei nustatyti tinkamus IT plėtros vertinimo kriterijus ir siektinus rezultatus, apimančius ne tik įdiegtų IS priežiūrą ir atnaujinimą, bet ir efektyvesnę sistemų naudojimą.	Savivaldybės administracija	Strateginiame veiklos ir metiniuose veiklos planuose nustatysime Finansų ir apskaitos valdymo sistemos, dokumentų valdymo sistemos „Kontora“ ir buhalterinės programos „Stekas-Alga“ naudojimo lygį didinančius kriterijus ir siektinus rezultatus.	Iki 2022-02-01
2.	Siekiant didinti viešųjų pirkimų procesų skaidrumą ir užtikrinti tinkamą viešųjų pirkimų procedūrų vykdymą bei vidaus kontrolės sistemos veikimą, rekomenduojame perskirstyti asmenų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procese atsakomybės sritis ir funkcijas.	Savivaldybės administracija	Pakeisime Savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų organizavimo aprašą, kuriame aiškiau bus numatytos pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklės dėl pirkimų planavimo, vykdymo ir sutarties vykdymo kontrolės procese dalyvaujančių asmenų funkcijų ir atsakomybių.	2022-06-01
3.	Siekiant užtikrinti, kad informacija apie informacines sistemas būtų aktuali ir valdoma, numatyti priemonės, užtikrinančias šios informacijos (IS sąrašas, IS specifikacija, sudarytos priežiūros sutartys, atlikti IS pakeitimai ir pan.) atnaujinimą, tinkamą administravimą ir valdymą.	Savivaldybės administracija	1.Sukursime vidinį informacinį puslapį (gali būti mano.taurage.lt portalo polapis), kuriame bus patalpinta informacija apie informacines sistemas: IS pavadinimai, specifikacijos, informacija apie sudarytas IS priežiūros vykdymo sutartis, naudotojai, vykdomų bei planuojamų diegimo darbų terminai ir kt.	Iki 2022-06-01

⁴⁸ Analizuoti 2020 m.12 mėn.-2021 m. 1-7 mėn. darbų atlikimo aktai.

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
			2. Atnaujinsime elektroninės informacijos duomenų saugos nuostatus.	Iki 2022-06-01
4.	Užtikrinti, kad administracijos kompiuterinės įrangos išteklių būtų naudojami pagal poreikį ir racionaliai, išigijimus planuoti įvertinus turimą įrangą, paskirti asmenis, atsakingus už kompiuterinės įrangos valdymą, patikslinti apskaitos duomenis.	Savivaldybės administracija	1. Paskirsime asmenis, atsakingus už kompiuterinės ir biuro įrangos valdymą. 2. Kompiuterinės įrangos pajungimus ir perdavimą fiksuosime aktuose, kuriuos teiksime derinti Centralizuotos buhalterijos skyriui ir darbuotojui, gaunančiam įrangą.	Iki 2022-06-01
5.	Didinti savivaldybėje įdiegtų informacinių sistemų valdymo ir naudojimo efektyvumą: 5.1. sukurti reikiamus kontrolės mechanizmus, kurie užtikrintų visų įdiegtų IS modulių ir funkcionalumų naudojimą biudžetinėse įstaigose ir seniūnijose; 5.2. įvertinti turimų informacinių sistemų įdiegtus funkcionalumus ir priimti sprendimus dėl jų atnaujinimo bei naudojimo; 5.3. sistemingai vykdyti informacinių sistemų saugos ir naudojimo mokymus.	Savivaldybės administracija	1. Paskirsime asmenis, atsakingus už įdiegtų informacinių sistemų ir jų modulių naudojimą. 2. Suorganizuosime kibernetinio saugumo mokymus. 3. Sudarysime darbo grupę ir įvertinsime IS įdiegtus modulius ir funkcionalumus, pateiksime išvadas ir pasiūlymus, kurių pagrindu vadovybė priims sprendimus dėl jų atnaujinimo bei naudojimo.	Iki 2022-12-31
6.	Identifikuoti informacinėse sistemose pasikartojančias klaidas bei užklausas ir pareikalauti iš paslaugų teikėjų sisteminio funkcionalumo trūkumų ištaisymo.	Savivaldybės administracija	1. Vykdsime nuolatinę analizę dėl IS klaidų, kreipsimės į paslaugų teikėjus dėl sisteminių klaidų pašalinimo. 2. Prašymus dėl nustatytų klaidų ištaisymo fiksuosime klaidų registravimo žurnaluose. 3. Įdiegsime papildomą pagalbos funkcionalumą, kuriame registruosime problemas bei jų sprendimo būdus.	Iki 2022-12-31
Atstovai ryšiams, atsakingi už Kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Informatikos skyriaus vedėjas Mindaugas Maraulis, tel. 8 685 16 238				

Savivaldybės kontrolierė

Kostė Čiapienė

Patarėja

Beata Mockienė

Veiklos audito ataskaitos „Savivaldybės
informacinių technologijų naudojimas“
I priedas

Santrumpos ir sąvokos

Audito ataskaitoje naudojamos santrumpos ir sąvokos:

Administracija - Tauragės rajono savivaldybės administracija;

CVP IS - Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema;

DEKA Pirkimai – dokumentų valdymo sistemos Kontora viešųjų pirkimų modulis;

DVS - Duomenų valdymo sistema;

EMP - Elektroninė mokinio pažymėjimo sistema;

EMPVS - elektroninio mokinio pažymėjimo valdymo sistema;

FVAS - Finansų apskaitos valdymo sistema;

IS - Informacinė sistema;

IT - Informacinės technologijos;

MASIS - Valstybinės žemės nuomos mokesčio administravimo sistema;

MVP - Mažos vertės viešasis pirkimas;

Pirkimų planas – perkančiosios organizacijos parengtas ir patvirtintas einamaisiais biudžetinais metais planuojamų vykdyti prekių, paslaugų ir darbų pirkimų sąrašas;

SPP – Strateginis plėtros planas;

SVP – Strateginis veiklos planas;

VP aprašas - Viešųjų pirkimų planavimo ir organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2017-08-21 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 5-1026;

VPI - Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymas.

Veiklos audito ataskaitos „Savivaldybės informacinių technologijų naudojimas“ 2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito ataskaitos skyrius/poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tiksłai
1. Ar tinkamas IT plėtros planavimas?	<p>Dokumentų peržiūra: Nagrinėjome savivaldybės strateginius plėtros, veiklos dokumentus, metinius veiklos planus, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, susijusius su IT plėtra ir viešaisiais pirkimais.</p> <p>Pokalbis: Bendravome su Informatikos skyriaus vedėju (el. paštu).</p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar Savivaldybės planavimo dokumentuose yra numatytos IT plėtros priemonės, tikslai, siekiami rezultatai ir jų vertinimo kriterijai; ▪ ar planuojant IT poreikį, į planavimo procesą įtraukiamos suinteresuotosios šalys (būsimi naudotojai); ▪ ar atliekama IT ir paslaugų, susijusių su IS priežiūra, poreikio analizė bei pagrindžiamas išlaidų būtinumas.
2.1. Ar IT įsigyjamoms ir naudojami laikantis IT plėtrą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų?	<p>Dokumentų peržiūra: Siekiant išsiaiškinti, ar IT pirkimai planuojami tinkamai, analizavome Administracijos viešųjų pirkimų planus; analizavome, ar laikomasi Viešųjų pirkimų planavimo ir organizavimo tvarkos aprašas, patvirtinto 2017-08-21 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 5-1026.</p> <p>Analizavome IS priežiūros paslaugų sutartis ir vertinome, ar laikomasi Savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-02-27 įsakymas Nr. 5-225 „Dėl TRSA elektroninės informacijos saugos dokumentų patvirtinimo“ nuostatų dėl IS saugos reikalavimų numatyto sutarčių sąlygose.</p> <p>Duomenų analizė: Vertinome, kaip suteikiamos ir panaikinamos teisės dirbti su IS (analizuoti 7 priimtų ir atleistų darbuotojų duomenys).</p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar IT įsigyjamoms laikantis viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų; • ar IS naudotojams suteiktos teisės ir nustatytos naudojimo procedūros; • ar įsigyjant paslaugas iš paslaugų teikėjų, sutartyse nustatyti reikalavimai, užtikrinantys duomenų valdymą, elektroninės informacijos duomenų saugą.
2.2. Ar visos įsigytos IS apskaitytos ir atitinka IS sąrašą?	<p>Dokumentų peržiūra: Analizavome apskaitos duomenis ir inventORIZACIJOS apyrašus, lyginome apskaitoje užregistruotas IS su Savivaldybės administracijos patvirtintu IS sąrašu.</p> <p>Pokalbiai: Dėl apskaitos informacijos ir IS sąrašo bendravome su Centralizuotos buhalterijos ir Informatikos skyrių darbuotojais.</p>	<p>Nustatyti, ar įsigytos IS apskaitytos ir inventorizuojamos tinkamai ir apskaitos duomenys atitinka su patvirtintu IS sąrašu.</p>
2.3. Ar Administracijos kompiuterinės įrangos ištekčiai naudojami pagal poreikį ir racionaliai?	<p>Duomenų analizė, tikrinimas, skaičiavimas: Analizavome apskaitos registrų informaciją apie kompiuterinę įrangą, jos įsigijimo metus, tarnavimo laiką, naudotojus; įvertinome vienam darbuotojui tenkantį kompiuterių skaičių.</p>	<p>Nustatyti, ar visi darbuotojai aprūpinti kompiuterine įranga ne senesni nei 7 m., ar kompiuterinė įranga įsigyjama racionaliai.</p>
2.4. Ar visi IS įdiegti moduliai ir funkcionalumai naudojami pilna apimtimi?	<p>Anketavimas: Atlikome darbuotojų apklausą dėl įdiegtų modulių naudojimo ir vertinome IT naudojimo efektyvumą.</p>	<p>Įvertinti ir nustatyti, ar DVS „Kontora“, apskaitos, finansų, mokesčių valdymui įdiegtos informacinės sistemos, elektroninio pažymėjimo sistema naudojamos efektyviai, pilna apimtimi.</p>

<p>3.Ar mokymai ir teikiamos IS priežiūros paslaugos efektyvūs?</p>	<p>Anketavimas: Atlikome darbuotojų apklausą dėl vykdytų mokymų, vertinome, ar administracija planuoja mokymus, susijusius su IT naudojimu ir sauga, ar vertinamas saugos mokymų efektyvumas.</p> <p>Dokumentų peržiūra ir duomenų analizė: Analizavome sutarčių ir savivaldybės turimą informaciją apie IS naudojimo metu išskylančių klaidų ir problemų sprendimus, nustatėme kreipimosi į tiekėjus dažnumą, problemų sprendimo trukmę.</p> <p>Pokalbis: Bendravome su Finansų skyriaus vedėju dėl FAVS klaidų taisymo ir problemų sprendimo.</p>	<p>Įvertinti, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • darbuotojų mokymai IS saugos klausimais organizuojami ne rečiau kaip kartą per 2 metus.; • darbuotojų mokymai IS naudojimo klausimais organizuojami pagal poreikį. <p>Nustatyti Saugos mokymų efektyvumą; darbuotojų pasitenkinimo mokymais lygį, įvertinti, ar IS naudojimo metu išskylančios klaidos ir problemos sprendžiamos kompleksiskai.</p>
---	--	---

Veiklos audito ataskaitos „Savivaldybės
informacinių technologijų naudojimas“
3 priedas

Savivaldybės administracijos valdomos ir naudojamos informacinės sistemos

Eil. Nr.	IS apskaityta apskaitos registruose	IS įdiegimo metai
1.	Eilių į darželius valdymo sistema IIVREP	2018
2.	Žemės nuomos mokesčių administravimo savivaldybėse IS „MASIS3“	2014
3.	Finansų, apskaitos ir biudžeto valdymo IS „FAVS“	2013
4.	Biudžeto apskaitos programa (Finnet) WIN biudžetas	2005
5.	Buhalterinės apskaitos programa „Stekas“	2017
6.	Strateginio planavimo ir programinio biudžeto IS „SPS“	2013
7.	Tauragės rajono savivaldybės interneto svetainė www.taurage.lt”	2020
8.	DVS „Kontora“ apskaitoje neapskaityta kaip atskiras turto vienetas. Įdiegti papildomi moduliai:	2019
	1.Dokumentų valdymo sistemos „Kontora“ naujas modulis „DEKA pirkimai“	2020
	2.PDF-LT elektroninių dokumentų rengimas ir valdymas	2020
9.	Elektroninio balsavimo sistemos programinė įranga SHURE SW 6000“	2019
10.	Neformaliojo švietimo ir elektroninio mokinio pažymėjimo valdymo sistema	2019
11.	Programinė įranga ESRI ARC GIS	2009
12.	Geografinė informacinė IS (GIS) ESRI ARC GIS	2013
13.	Programinė įranga „GeoMAP 2015“	2014
14.	Gis GeoMap programinė įranga	2003
15.	Duomenų modelio skirto skolų ir pinigų likučio, biudžeto pajamų ir išlaidų analizei sukūrimo Microsoft Power BI analitikos įrankiu	2019 2020
16.	Informacinės programos kompleksas „Šamata“	2005
17.	IS „Tauragės sporto patalpų nuomos sistema“ (TSPS)	2018